

Štev. 22. Leto 5.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Delav.
zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Objektivna kritika organov oblasti dovoljena.

Centralni presburo je izdal dne 16. septembra 1930 komunikacije o sledeči važni odredbi predsednika vlade:

»Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je dobil z raznih strani poročila, da se v tisku ne sme kritizirati delovanje javnih organov državne, banovinske in občinske oblasti. Pooblaščenim smo objaviti: Z nobenim zakonom in tudi po tiskovnem zakonu ni prepovedana objektivna kritika dela in ponašanja organov oblasti, marveč je vsakomur svobodno, da lahko potom tiska svobodno kritizira in opozarja na nepravilnosti vsakega organa oblasti, seveda pod osebno odgovornostjo za resničnost svojih navedb. Gospod ministrski predsednik je izdal potrebna navodila za pravilno uporabo in izvajanje tiskovnega zakona.«

Ta odlok velja tudi za naš list ter prevzema uredništvo v smislu zakona popolno odgovornost za resničnost objavljenih kritik.

Pisanje našega lista.

G. direktor dr. Borko je pozval zastopnike »Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije« na direkcijo, ker s pisanjem in kritiko, ki jo izvaja naš list, ni zadovoljen ter jih je opozoril na disciplinsko odgovornost.

Konstatirati moramo, da se je g. direktor obrnil na napačen naslov, ker »Ujedinjeni savez železničarjev« ne izdaja svojega lista in vsled tega logično tudi ne odgovarja za pisavo lista v splošnem, marveč le za one članke, ki jih savez kot tak, odnosno njegove podružnice vpošljejo uredništvu. Za pisavo lista odgovarja konzorcij, odnosno odgovorni urednik, ki je na listu označen in katerega bodo merodajne oblasti sigurno takoj pozvale na odgovornost, če bo zagrešil kako kršitev zakonov ter je tudi direkciji na prosto dano, da v vseh slučajih, kjer se čuti po kritiki prizadeto, t. j. kjer ugotovi, da smo pisali neresnico in s tem škodili ugledu drž. prom. naprav, nastopi sodnijsko pot in dokaže neresničnost naših poročil, odnosno nam da možnost, da pred sodnijo dokažemo one nerednosti, ki smo jih kritizirali.

Ponovno zagotavljamo g. direktorja, da bo naš list vedno služil interesu železničarjev, ter s konstruktivno kritiko opozarjal merodajne faktorje na krivice, na izvajanje predpisov ter vse event. nerednosti ali kršenja zakonov, ker s tem služi tudi interesom državnih prometnih ustanov. Od zadovoljnosti železničarjev je v veliki meri odvisen razvoj in procvit ter napredek podjetja. Dolžnost vodstva — direkcij — je, da striktno izvajajo določbe zakonov, pravilnikov in naredb tudi tam, kjer te govore o pravicah osebja (dopustih, napredovanju, 8-urniku, inventarni obleki itd).

Naš časopis je neodvisno železničarsko glasilo, katerega kolone so na razpolago vsem, ki hočejo iskreno sodelovati na ozdravljenju in ureditvi še neurejenih razmer. Naš list hoče biti dober svetovalec železničar-

Ustvarjajte svojo strokovno organizacijo vedno večjo in močnejšo in Vi ste si s tem postavili dostop k boljšim živlenskimi pogojem!

jem, hoče biti pa tudi branilec in varuh železničarskih pravic. Kritika bo, dokler se bodo hote ali ne hote delale napake ali kršili predpisi in osebo ne bo uživalo vseh zakonito zagantiranih pravic. Ko pa bodo

te nerednosti prestale in bo osebo v posesti vseh pravic, bo kritika kot brezpredmetna itak izostala.

Za konzorcij »Ujed. železničarja«
J. Stanko. A. Jelen.

Po ministrskem obisku.

Delavstvo je imelo in ima jasno začrtano pot pred seboj.

Predsednik vlade in ministri so z obiskom Ljubljane in drugih važnejših krajev Dravske banovine nadaljevali svoja potovanja po državi. Za ministre ni bilo važno, da so slišali mnogo lepih in vljudnih besed, za nje je bilo večjega pomena, da so si mogli vstvariti pravo sliko o situaciji in o razpoloženju ljudstva. To jim daje možnost, da odrede nadaljnji pravec svoji politiki. Upati je, da je ministrska turneja v tem pogledu dosegla svoj namen.

Tudi delavstvo je imelo priliko, da je po ljudeh, ki poznajo razpoloženje med delavstvom, povedalo svoje najaktualnejše želje in potrebe. Dobro je povedal Filip Uratnik, da ima delavstvo tudi o velikih državno-političnih vprašanjih svoje nazore. Ti nazori sicer niso nikakaj tajnost in ne morejo biti drugačni, kakor so nazori zavednega organiziranega delavstva v drugih evrop. državah.

Prav je tudi povedal Uratnik, da je delavstvo že pred več desetletji glede jugoslovanskega vprašanja zavzelo stališče, ki je bilo takrat nevarno. Sedaj pa je zedinjenje Jugoslovani realno dejstvo. Realnost pa ni odvisna od tega, ali jo kdo priznava ali ne priznava. Zedinjenje Jugoslovani ima danes samo dva sovražnika. To so prvič tisti, ki hočejo idejo jugoslovanskega zedinjenja izkoriščati v svoje osebne svrhe ali komercijalizirati. To so paraziti, to so uši na životu narodnega organizma. Drugi sovražniki so pa tisti, ki dvomijo o realnosti in notranji sili jugoslovanskega zedinjenja in mislijo ter priporočajo, da ga je treba vzdrževati s silo. To so pravzaprav

maloverneži, defetisti, ki nimajo zupanja v notranjo moč realnega dejstva in ki ne spoznajo, da leži zedinjenje južnih Slovanov v liniji historičnega razvoja.

Takih sovražnikov jugoslovanskega zedinjenja med zavednimi delavci ni in jih ni bilo. Delavstvo je že koj po prevratu dejansko izvedlo zedinjenje preko cele države, ne samo v strokovnih organizacijah, temveč tudi v svoji politični organizaciji, bivši Socijalistični stranki Jugoslavije. Na tej liniji je zvesto vztrajalo do konca. Tudi meščanstvo, ozir. vsaj en del, je skušal vstvariti enotne formacije za celo državo. Meščanstvo pa se ni izkazalo za doraslo in so vse te tvorbe razpadle že zdavnaj pred 6. januarjem.

Delavstvo razume vzroke, ki so privedli do tega dneva. Teh vzrokov pa delavstvo niti njegove organizacije niso zakrivil. Delavstvo lahko s častjo gleda v svojo preteklost in mu ni treba ničesar preklicevati. Samo škoda, da je bilo delavstvo v državi, ki je gospodarsko in kulturno še slabo razvita, tako skromen politični faktor. Če bi bilo delavstvo v bivši Narodni skupščini predstavljalo večji politični faktor, bi ne prišlo do tega, do česar je prišlo.

Delavstvu svojih nazorov ni treba skrivati. Socijalizem je optimističen svetovni nazor. Verjame v razvojno možnost človeške družbe. Zaveda se tudi, da v njem samem leži rešitev. Te ideje so skupni duševni zaklad vsega zavednega evropskega delavstva. Zaraditega pa je delavstvo, če in kjer se mu dopušča možnost svobodnega udejstvovanja, po-

ziti ven, konstruktiven element. To dokazuje cela Evropa in v zadnjem času še posebno sred. Evropa. Gotovo je, da je organizirano socijalistično delavstvo v Nemčiji in v Avstriji v vseobčnem kaosu edini resen in zanesljiv činitelj, ki ve, kaj hoče in se ne podaja na stranpota.

Pri nas so se oglasili nekateri, ki bi radi s kitajskim zidom obdali delavce v Jugoslaviji. Vse jugoslovansko hočejo vzeti v zakup. S posmehom lahko gledamo na te jalove spekulacije. Kje ste bili, gospodje, da se šele danes ujedinjujete?

Pomilovanja so vredni tudi tisti, ki so izgubili vero vase in se udajajo nekemu misticizmu in mesijanstvu ali pa iščejo v škofovskih pastirskih pismih svojo rešitev. Kam to dovede, dokazuje Avstrija, kjer so krščanski socijalci srečno zlezli pod heimwehrovsko copato.

Vse te zablode, ki so se ravno po vojni, ko je prišlo gospodarsko in duševno življenje narodov iz ravnotežja, zelo razpasle, pa ne morejo imeti dolgotrajnejšega obstanka. Delavstvo je zdrav element in bo zopet našlo samega sebe. Zato ni treba biti v skrbeh zaradi bodočnosti delavstva.

Pomanjkljivosti delavskega pravilnika.

Sedaj, ko se vrši prevedba delavstva, se vedno bolj kažejo pomanjkljivosti delavskega pravilnika. Ena glavnih pomanjkljivosti pravilnika je, da se je pravilnik uveljavil, ne da bi se osiguralo finančno podlaglo, da se bo pravilnik res lahko izvedel. Pravilnik predvideva avtomatično napredovanje, prehodne odredbe pa zasigurajo delavcu le »dosedanje prejemke«, dasi je znano, da je na železnici nešteto delavcev, ki so že po do 6 let v službi, a imajo le Din 3.— na uro. Tudi po novem bo ta delavec obdržal dnevno Din 24.—, čeprav bi mu na pr. po tabeli pripadala sama osnovna plača Din 26.— in če računamo na pr. le 20% uvečanje, bi moral dobiti Din 31.— dnevno in bo tako oškodovan dnevno za 7 dinarjev. Ali profesionist na pr. s 30 leti službe ima danes Din 7.— na uro ter bo dobil po novem pravilniku le dnevno Din 56.—, pristojna pa mu samo na osnovni plači Din 54.— in če računamo le 30% uvečanje, bi moral dobiti Din 70.— dnevno. Ker se je budžet za leto 1931/32 sestavljal še pred uveljavljenjem novega pravilnika ter bomo stalno razne okrožnice o štednji, obstoja upravičena bojazen, da tudi v novem letu ne bo boljše, če bo odobren odločno preizek kredit za delavske plače ter bo odredba čl. 123, da »če se plata narednim povišicam iznivelisati u granicama budžetskih mogućnosti« neizvedljiva, še bolj neizvedljivo pa bo »avtomatsko napredovanje«.

Opozarjamo merodajne faktorje na te nedostatke, ki se za letos ne dajo več popraviti (saj se sedaj ponekod vsled pomanjkanja kredita uveljavlja že brezplačen dopust), da vztrajajo na tem, da se za leto 1931/32 uvede v budžet pri personalnih izdatkih še posebna postavka in odobri že v rednem proračunu zadosten kredit tako za izenačenje plač po čl. 123 pravilnika, kakor tudi za avtomatsko napredovanje.

Že zadnjič smo omenili predpise glede penzijskega fonda delavstva ter ugotovili, da bo novi pravilnik prinesel povprečno 10% znižanje plač, kar bo imelo za posledico poostritev že obstoječe krize, ker se bo nakupna moč delavca za najmanj ta

znesek zmanjšala. Te redukcije, ki jih na umeten način uvaja na pr. državna prometna ustanova, pa imajo svoj odziv tudi v ostali **privatni industriji**, kjer se enako reducira plače in sicer skoro za ravno isti procent, samo s to razliko, da tam vsa ta redukcija poveča čisti dobiček podjetnika, v našem slučaju pa naj delavcu vsaj po **končani službi prinese odškodnino v obliki pokojnine**. Uprava je torej v pravilniku predvidela velike obremenitve za socialno zavarovanje delavstva in se je tudi zasužurala, da bo del, ki odpade na delavstvo, sigurno inkasirala z odtegotovanjem. V fond bo morala drž. prom. naprava prispevati redno po ca. Din 35 milijonov letno in poleg tega tekom 10 let še znesek, ki bo odgovarjal naknadnim vplačilom delavstva za vsteti čas. Tudi tu ne vemo, če je v prihodnjem budžetu predviden zadosten znesek (po naših proračunih bo potrebno za prvo leto skupno Din 48.000.000.—). Brez točnega in rednega vplačila teh zneskov pa je fond že v naprej obsojen v pogin. Slaba stran pravilnika je, da ni točno označil **višine naknadnih vplačil**, odnosno po kakih principih se je diferencna med starimi in novimi prispevki izračunala. Danes hodijo po progii demagogi, ki pridigujejo delavstvu, kako so delavci prispevke v fond plačali v »zlati valuti« in da se ne sme zahtevati nobenih naknadnih vplačil. Če bi tako demagoško stališče prodrlo, bi imela profit le državna prometna naprava, ki bi si prihranila skozi 10 let po ca. 12 milijonov letno, **težak račun pa bi plačalo delavstvo!** Fond brez močne finančne podlage, ki mora odgovarjati najmanj **rednim prispevkom vseh članov za vso priznana jim člansko dobo**, bo prej ali slej postal nelikviden. Napaka, ki se je napravila pri rudarskem zavarovanju, se brezpogojno ne sme napraviti pri železničarskem zavarovanju. Istočasno pa povdarimo, da delavstvo pri **današnjih plačah** ne bo zmoglo bremen za naknadna vplačila, brez njih pa je **fond mrtvorjeno de- te**, če pomislimo, da bo šlo tekom prvih 10 let ca. 10.000 uslužbencev v pokoj, katerih letna pokojnina bo znašala vsaj ca. 85.000.000.— Din, medtem ko bodo znašali redni prispevki osebja, uprave ter izredni prispevek okoli 60.000.000 Din letno.

Razpis gospoda direktorja.

Pod števil. 55 Pr od 19. nov. 1930 je izšel sledeči razpis:

V zadnjem času se zopet dogajajo primeri, da se uslužbenci brez znanja in mimo svojih starih, odnosno vmesnih železniških oblasti obračajo z ustnjenimi ali pismenimi prošnjami in predstavkami neposredno na direkcijo, pa celo na Generalno direkcijo in Ministarstvo, odn. na poedine funkcionarje teh žel. oblasti. Pojavljajo pa se zopet tudi slučaj, da se uslužbenci obračajo na privatne osebe in razne visoke ličnosti ter jih molestirajo za intervencije v svojih osebnih zadevah. Z enim in drugim postopanjem se krši **red in disciplina** ter se greši proti določbam čl. 75 Zakona o drž. saobr. osebju, ki nedvoumno in jasno odreja, da se mora vsak uslužbenec v vseh zadevah, ki se tičejo njegove službe, držati službene poti in prednašati ustmene, kakor tudi pismene prošnje le pri, odnos. potom svojega neposrednega starešine.

V primerih dosedanjih tozadevnih prekrškov zakona, za katere sem zaznal, zaenkrat ne bom uvedel preiskave in naj krivci topot ne nosijo zakonskih posledic svojega protipredpisnega postopanja. Za bodočnost pa pričakujem in zahtevam od vseh uslužbencev brez izjeme, da se ravnajo strogo po omenjenih zakonskih določbah in da vse svoje težnje iznašajo **izključno le po predpisnem potu**. Ni mi treba še posebej povdarjati, da upoštevanje predmetne določbe zakona ni le zadeva formalne zadostitve zakonskim predpisom, ampak da od tega zavisi vzdrževanje reda in discipline med osebjem in da je od tega v končnih posledicah odvisna tudi možnost rednega razvoja službe (glej tozadevno tudi Naredbo števil. 1 v Službenih Novinah, Saobr. Ust. br. 1 iz l. 1929.).

Pripomniti je, da je vzdrževanje redne poti **tudi v interesu prizadetega uslužbenca**, ker mora višja oblast itak predmet upoštevati pristojnemu starešini na mišljenje, preden v stvari odloči; nepredpisno predlaganje prošnje rešitev samo zavleče, oziroma vpliva celo neugodno na povoljno rešitev, ker je dotičnik na ta način sam potrdil, da je nediscipliniran in zato ne zasluži posebnih obzirov.

Nadalje opažam sploh, in posebno še zadnje dni, da se ob vsakem količkaj bolj nenavadnem ukrepu ali nepričakovani odločitvi uprave delajo med osebjem najrazličnejši komentarji in navajajo najnever-

Uprava bo morala kriti po določbah čl. 72 pravilnika ta deficit, — če bo budžetska mogočnost — odnosno se bo poslužila ugodnosti zadnjega odstavka in ustvarila ravnovesje, ki pa bo globoko rezalo v telesa uslužbencev. **Naloga ministarstva saobračaja je, da skupno z ministarstvom financ, upoštevajoč slabe posledice redukcije plač, brezposelnost, nadalje obvezo starostnega zavarovanja in dolžnosti, ki jih ima po pravilniku do penzijskega fonda, ugotovi znesek naknadnih vplačil po sedanjih valutah ter se obveže ta znesek na pr. tekom 10 let v 10 enakih obrokih postaviti v proračun kot posebno dotacijo za novoustanovljeni penzijski fond.** S tem bo delavstvo obdržalo vsaj sedanje plače, kupna zmožnost ne bo znižana in fond bo finančno osiguran.

Popolnoma nerešeno je ostalo v pravilniku tudi vprašanje **prevedbe same**. Predvideno je sicer, kdo bo prevajal in kako naj se prevaja, ni pa predvidene **nobene višje instance, ki bi bila poklicana, da rešuje pritožbe proti prevedbi**. Nikjer ni odredeno, ali dobi delavec rešenje o prevedbi ter v kakem roku in na katero instanco se lahko pritoži. Ker se sedaj prevedba vrši, je nujno, da se na pr. pri vsaki direkciji imenuje **posebna komisija za reševanje pritožb proti prevedbi delavstva**. Dosti je še pomanjkljivega v pravilniku ter ugotavljamo, da je te pomanjkljivosti v glavnem zakrivil sistem, ki se danes izvaja v ministarstvu saobračaja.

V vseh modernih državah uvideni podjetniki iščejo sodelovanja z zastopniki delavstva, povsod se sklepajo kolektivne pogodbe na podlagi predhodnih razprav, pri nas pa se taka »kolektivna« pogodba predpiše, ne da bi se na anketi vsaj informativno izneslo osnutek pravilnika ter stavili potrebni protipredlogi. Obdajanje s kitajskim zidom smatramo za škodljivo ter v interesu razvoja prometnih naprav kakor tudi v interesu prizadetega delavstva svetujemo ministarstvu, da preneha z dosedanjim prakso »imenovanja komisij«, ki delajo le za zaprtimi vrati, marveč naj pred uveljavljenjem novih pravilnikov skliče **kako ožjo anketo in na njo povabi vsaj po enega zastopnika obstoječih organizacij, da tako zasliši tudi mnenje onih, o katerih usodi se odločuje.**

jetnejše okolnosti, ki naj bi bile dotično odločitev povzročile. Take vesti se širijo v čezdalje širšem krogu med uslužbenci, pridobivajo vedno bolj gorostasno obliko in dajejo celo povod k neumestnim in nedopustnim kritikam uprave.

Resno svarim vse osebje, da takim vestem ne pripisuje večje važnosti, kakor jo take prazne govornice zaslužijo in se po njih ne pusti odvajati od predanega vršenja službe. Vse uradništvo in zlasti vse starešine pa pozivam, da pod nikakim pogojem **ne pripuščajó širjenja govorice**, ki bi bile v stanu omajati zaupanje osebja v nadrejene oblasti in rušiti njih avtoriteto. Opozoriti je nato, da so važnejše odločitve mnogokrat diktirane po višjih ozirih in da tisti, ki motivov takih ukrepov ne poznajo, tudi ne morejo soditi o njih upravičenosti. Potrebno je, da vedno in v vsakem primeru ohranimo zaupanje do višjih oblasti železniške ustanove, in verovati, da njih ukrepi zasledujejo vedno le namen pospešiti napredek naše ustanove.

V bodoče se bo povzročitelje in razširjevalce alarmantnih vesti in nedopustnih kritik uprave najbrezobzirnejše zasledovalo ter enako strogo kaznovalo po zakonu, kakor uslužbenec, ki bi kakršnekoli svoje težnje iznašali mimo pristojnih starešin, odn. oblasti na višje železniške oblasti. Opozorjam na obstoječo **naredbo**, da ne more biti noben uslužbenec sprejet v Generalni direkciji ali v Ministarstvu Saobračaja, ki nima pismenega odobrenja svojega direktorja. Ta naredba se s tem poostrejuje. Istotako se more uslužbenec javiti v direkciji le z odobrenjem svojega neposrednega starešine, ki tega odobrenja v upravičenih slučajih ne sme odreči.

Navedeno velja za vse uslužbenec brez izjeme. Teh dolžnosti tudi niso odvezani predstavniki železničarskih organizacij; tudi oni so, kar se tiče službenih poslov, samo železniški uslužbenci, so kot taki vedno in povsod dolžni upoštevati službene predpise in se nahajajo, kakor vse osebje, glede poslovanja v službenih zadevah, kakor tudi glede svojega ponašanja v službi in izven nje, pod disciplinsko oblastjo uprave. Radi čunjanja avtoritete starešin in vzdrževanja reda v službi ter v interesu nemotnega vršenja službe tu ne morem in ne smem priznati nikomur nikakih predprav. Zato bom skrbel, da se na povsem enak način obravnavajo prestopki, pa najsi jih zagreši uslužbenec kot po-

edinec in v svojem imenu ali pod firmo in kot zastopnik organizacij. V svojem razpisu št. 7/30 sem poleg ostalega točno označil, kakšen bodi delokrog organizacij in kako naj postopajo, da bo od tega imelo korist ne le osebje, ampak, da bodo s svojim smotrenim in državotvornim delovanjem podprle tudi upravo pri delu za nadaljnje konsolidiranje prilik v železniški službi. Tako delovanje je v prvi vrsti pogoj za obstanek in zdrav napredek tudi organizacij samih.

Ob tej priliki povdarjam, da direkcija stalno vodi račun o legitimnih težnjah osebja kot celote in je direkcijski vsaka tozadevna dobromišljena, ne na demagogiji osnovana inicijativa organizacij dobrodošla. — Težnje poedincev, izražene v pristojno predloženih prošnjah pa upošteva direkcija vedno v najvišji meri iz lastnega nagiba, kolikor se seveda te težnje morejo spraviti v sklad z interesi službe ter z določbami veljavnih zakonov in predpisov. Vzrok, da se včasih ne ugoti tudi deloma upravičenim željam poedinih skupin osebja in poedinih uslužbencev, ni v pomanjkanju dobre volje s strani direkcije, ampak je ugotitev nemožna vedno le radi ovir službenega značaja in so tu največkrat merodajni oziri na neobhodno potrebno štednjo v državnem gospodarstvu. Finančno ministarstvo je tudi za prihodnje proračunsko leto pozvalo vse državne ustanove, da postopajo skrajno štedljivo pri trošenju državnega denarja. Svetovna gospodarska kriza sili tudi našo državo, da se v izdatkih skrajno omejuje, da se ne bi porušilo proračunsko ravnovesje med dohodki in izdatki in ne bi tako zabredli v še hujšo krizo. V zvezi temu pa obstoji na Najvišjem mestu, pri Kr. Vladi in pri vseh oblastih težnja, da se gmotno stanje osebja ne le ne poslabša, temveč postopoma celo po možnosti izboljša.

Nadejam se, da bo podrejeno mi osebje znalo pravilno ceniti te težnje uprave in se ji oddolžiti za njeno skrb s točnim upoštevanjem zakonov in izdanih naredb ter z vestnim in udanim vršenjem poverjene dolžnosti; na drugi strani pa da s pravilnim razumevanjem težke situacije pomaga upravi v stvarni štednji, vsak na svojem mestu, in da s tega vidika posmatra in stavi svoje zahteve.

Osebe bo našlo v meni vedno zvestega in pravičnega zagovornika svojih legitimnih in pravilno iznešenih želja. Z druge strani pa sem tudi trdno odločen nastopiti z vso strogostjo proti vsakomur in proti vsem, ki bi hoteli rušiti red in disciplino ter bi ne posvetili vseh svojih moči vršenju poverjene jim službe in bi z

malomarnostjo ali nepazljivostjo povzročali nedostatke v službi.

Da bi bilo osebje točno poučeno o svojih dolžnostih, odredim, da se obenem s predležnim razpisom vsem uslužbenecem ponovno stavi do znanja in raztolmači moj Razpis št. 7 (razglašen tudi v Sl. listu direkcije št. 2-5-1930) in vse navedbe, ki so v tem razpisu navedene. Starešine direkcije in pristojni kontrolni organi se morajo o tem tudi sami prepričati ter o izvršitvi poročati Direkciji, kakor tudi vsako daljno kršitev najstrožje obravnavati. Kaznjiva je tudi vsaka popustljivost.

Direktor: Dr. Borko s. r.

Okrožnica torej ponovno povdarja potrebo **službene poti pri vseh prošnjah, pritožbah itd.** ter da velja ta službena pot ne samo za nižje, ampak tudi za višje instance. Kot vzrok, da se ne more ugoditi vedno težnjam osebja, pa je navedena zopet **štednja v državnem gospodarstvu**. Vendar ta razlog ne more držati, ker štednja ne sme nikdar iti preko določil zakona, **pravilnikov in naredb**. Pravic, ki so osebju zagarantirane, se iz razlogov štednje ne sme kratiti ter je naša dolžnost, da vsako kršenje določb iznesemo v javnosti in pripomoremo do tega, da se bo **kršitelje pozvalo na odgovornost**.

Gospodu direktorju kakor tudi ostalim instancam ponovno poveljamo: **Državne prometne ustanove morajo vsepovsod prednjačiti pri vsestranskem izvajanju predpisov, paziti morajo budno, da bo osebje vsikdar lahko uživalo vse zakonite ugodnosti in pravice**. S tem se bo povečala zadovoljnost osebja, izostale bodo pritožbe, intervencije bodo nepotrebne, državne prometne ustanove pa se bodo lepše razvijale.

Zakoni so zato tukaj, da se jih upošteva in striktno izvaja. Kakor delodajalec zahteva od osebja izpolnjevanje dolžnosti, tako delojemalec z isto pravico zahteva izvajanje pravice.

Ali še ne bo izplačana razlika?

Ravno eno leto je preteklo, odkar je sedanji minister za promet priznal delavcem pravico do diference iz leta 1923. Nad 6 let je bilo treba intervencij, predstavk in nebroj deputacij je romalo v Beograd, da je bilo to vprašanje principijelno rešeno.

Pet mesecev je zopet trajalo, da so bili sestavljeni platni spiski in nadaljnje štiri mesece, da so merodajni faktorji dali svoje privoljenje za **izplačilo delavskih diferenc**. Pritrdil je g. finančni minister, pritrtil je g. predsednik vlade in vsi smo bili uverjeni, da bodo diference najkasneje oktobra 1930 izplačane. — Potekel je oktober, november, a delavsko osebje, v prvi vrsti ono iz ljubljanske direkcije, še ni prejelo diferenc. Obupano je delavstvo in na progii se širijo najrazličnejši komentarji ter s takim zavlačevanjem izplačila pada tudi ugled prometnih ustanov. Stojimo pred prazniki, na vrata vedno občutnejše trka zima, v delavskih družinah pa vlada beda, shrambe so prazne, zimске obleke ni, otroci drgetajo pri mrzlih pečeh, družinski oče, progovni delavec, pa ne vidi nikjer izhoda. Merodajni faktorji naj se užive enkrat v položaj tega delavca, ki dobi prvega plačo v znesku Din 700.— ter jih mora razdeliti za stanovanje, konzum, obleko, knjige za silo itd. Pet- ali večglava družina naj se prehrani s tem, kupi naj drva, premož... Vsakdo mora uvideti, da je to nemogoče! Dnevno pričakuje ženo, ko pride mož domov, da ji prinese vest, da bo diferenca izplačana. Vsak dan je razočaranje večje.

Neumljivo nam je to zavlačevanje. Glavna kontrola baje sedaj zahteva od Generalne direkcije (če smemo še verovati raznim vestem in odgovorom) pojasnila, na **podlagi katerih odlokov je sploh odredila zaračunanje diference delavcem!** Gospodje, ali se res gremo slepe miši? Mislimo, da je bolj pravilno, če obstoje finančne ovire, da se odkrito pove, zakaj se diferenc sedaj ne more izplačati, ne pa, da se sklicuje na razne »razloge«, ki ne morejo držati.

Ugotavljamo, da je z razpisom

M. S. br. 72 od 18. VIII. 23. in odlokom G. D. br. 7355-23 izrecno odredjeno, da se:

1. ukine čl. 7 začasnega pravilnika iz leta 1920 ter se uvedejo urne plače;
2. to velja za vse direkcije in za vse jedinice;
3. to velja od 1. septembra 1923 za delavce, ki so že v službi, za nove pa od dne nastopa službe.

Generalna direkcija torej lahko odgovori glavni kontroli in ji pojasni, zakaj se delavska diferenca **mor**ra izplačati.

Povdarjamo še enkrat, da delavstvo že sedem let težko čaka na svoj v težkem, napornem delu zaslužen denar in kakor se je diferencna že davno izplačala nastavljenecem, se mora v **najkrajšem času izplačati tudi delavcem!**

Železničarji, pozor!

Ujedinjeni savez železničarjev se obrača do vseh sodrugov, ki so vložili kako **pritožbo na državni svet** na podlagi navodil centrale, odnosno jim je centrala sama sestavila pritožbo, da pošljejo, čim prejmejo od državnega sveta rešitev, **isto vedno na upogled centrali**. Na podlagi ugodnih razsodb moremo potem dati tudi ostalim železničarjem navodila, kako naj postopajo, odnosno si izpopolnimo naš arhiv.

Miklavžev večer

priredi v Ljubljani Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije, in sicer v petek dne 5. decembra ob 19. (7.) uri zvečer v dvorani **Delavske zbornice**.

Darila se lahko oddajo dne 5. decembra dopoldne ali popoldne v prostorih centrale na Miklošičevi cesti (Delavska zbornica). Ker želimo obdarovati nekaj revnejših otrok železničarjev in reducirancev, se obračamo do vseh ljubljanskih sodrugov s prošnjo, da bi za to prispevali mal denarni prispevek ali darilo.

Centralna uprava USŽJ.

Iz intervencij.

Še za vozovne snažilce.

(USZJ) Radi delovnega časa, kazni in neurejenih razmer pri vozovnih snažilcih je Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije vložil na g. direktorja sledečo vlogo:

Direkcija državnih železnic, Ljubljana.

Spoštovani g. direktor!

Podpisaniemu savezu je čast obrniti se do Vas, g. direktor, s prošnjo, da bi odredili ureditev službe vozovnih snažilcev na postaji Ljubljana gl. kol. in sicer v prvi vrsti radi opetovanih in velikih kazni, ki jih mora to osobje zlasti sedaj plačevati. Svojo prošnjo utemeljujemo s sledečimi dejstvi:

Nengodno je za osobje dejstvo, da je osobje v plačilnih in disciplinskih ozirih podrejeno kurilnici, službo pa vrši v prvi vrsti v prometnem rajonu in vrši nad tem osobjem kontrolo v prvi vrsti prometno uradništvo. Za osobje kakor za upravo bi bilo umestno in koristno, če bi bilo v vseh ozirih podrejeno le enemu strokovnemu oddelku in sicer v danem slučaju uvrščeno v stalež postaje Ljubljana gl. kol., kar se da brez vsakega izvršiti, ker lahko strojni oddelki odstopi odgovarjajoči kredit saobračajnemu oddelku.

Osobje je kaznovano na podlagi prijav kontrolnih organov in se izvaja kontrola in kaznovanje na sledeči način: Kontrolni organ navadno pregleda vlak gotov čas pred odhodom, večkrat že potniki vstopajo ter potrdi pregled vlaka s pripombo: popročilo sledi. Kurilnica kliče nato vozovne snažilce na zaslišanje večkrat po 10 dni kasneje in se snažilcem prebere poročilo o nedostatkih ter snažilec nikdar ni v stanju dokazati, da dotičnega nedostatika ni zagrešil (razen v slučaju, da dotični dan ni imel službe ali če je slučajno vršil kje drugje službo) ter more le trdit, da je delo v redu izvršil. V 95% teh slučajev je snažilec kaznovan s pripombo, da se je zopet ugotovilo, da je zakrivil nerednost. Prosimo, da se ta sistem spremeni in upelje vzgojni sistem kaznovanja, tako, da bo kontrolni organ pregledal vlak s skupinovodjem snažilcev ter opozoril na event. nerednosti, da jih snažilci lahko popravijo, kar bo v obojestransko korist, ker bodo vozovi res popolnoma očiščeni ter ne bo pritožb od strani občinstva, snažilci pa, ki so danes preobremenjeni z delom, pa bodo lahko popravili nedostatek in bodo s tem opozorjeni na razne nedostatke, da jih prihodnje ne naredijo. Če se pa le naredi samo poročilo, ostane nedostatek ter dobi občinstvo slab utis, snažilec pa plača kazen in še ni opozorjen na dejanski nedostatek, da ga drugič ne bi naredil.

Končno prosimo, da se uredi služba vozovnih snažilcev kot taka in sicer v higijskih pogledih kakor tudi v praktičnih ozirih.

Kar se tiče higijskih ozirov, je nujno potrebno, da se uredi baraka, ki je namenjena temu osobju ter da se v baraki namesti umivalnike, podeli brisače in redno podeljuje milo ter desinfekcijska sredstva, da se to osobje, ki je v svoji službi najbolj izpostavljeno nevarnosti okuženja z nalezljivimi boleznimi, vedno lahko umiva. V baraki ni nobene omare za shrambo obleke ter je v isti baraki spravljen karbol, nafta, solna kislina, stare cunje, kjer mora osobje tudi jesti.

V praktičnih ozirih je treba službo spremeniti in povečati nekoliko stalež osobja. Ponoči mora vršiti osobje službo takorekoč le z eno roko, ker si mora z drugo roko z neodgovarjajočimi svetilkami svetiti. En snažilec n. pr. mora ponoči v rajonu od Dunajske ceste do Kolinske tovarne čistiti preko 30 službenih voz, jih pomesti, osnažiti stranišča in šipe, kar je v 12 urah, če se odračuna poldruga uro za hojo, fizično nemogoče izvršiti. Drugi snažilec n. pr. mora na glav. kolodvoru v teku 12 ur očistiti 42 stranišč in 84 pljuvalnikov, osnažiti na eni strani 2 garnituri vlaka, naltiti vodo in poleg tega še na Gorenjskem kolodvoru očistiti do 10 službenih voz. Prosimo, da se naredi praktična poizkušnja in se bo Direkcija uverila, da je absolutno nemogoče to delo izvršiti. Tretji snažilec n. pr. mora v 12 urah ponoči pomesti 40 voz, od dveh vlakov znotraj očistiti šipe ter rabi samo za čiščenje šip do 2 uri, pri pometanju voz pa si mora z eno roko svetiti. Prepričani smo, da ve tudi uprava, da je težko en voz temeljito očistiti v 15 minutah. Nadaljnji snažilec n. pr. mora obrisati prah v 42 vozovih ter pri enem vlaku okna po obeh straneh osnažiti. Če se potem kontrolira očiščenje vlaka s tem, da se z belim robcem potegne po stelažah ali železnih drogih, je vsak snažilec brezpogojno izpostavljen kazni, ker je nemogoče stare vozove tako očistiti, da se ne bi robec umazal.

Enako je obremenjeno osobje po dnevi, ko mora n. pr. 12 žensk, ki delajo dnevno po 8 ur, točno očistiti po 180 voz. osnažiti stranišča, mazati tla, stene in klopi umiti in osnažiti pljuvalnike. Za snaženje medenine so sicer določeni 4 snažilci, večkrat pa vrše službo le trije. Enako je nemogoče izvrševati službo samo enemu svetilničarju (preje so bili celo po trije), ko mora ta svetilničar pregledati vse vlake, če je dosti plina, pri brzovlakih električne voze, dopolniti plin, snažiti obločnice, izmenjavati žarila, inventile, snažiti medenino pri obločnicah ter mora sam premikati težki plinski voz včasih do 400 m daleč in sam manipulirati s plinom, kar more imeti enkrat nedogledne posledice, ker ni zraven potrebnega nadzorstva.

Osobje zelo težko dobi dopust in ob nedeljah, ko je n. pr. polovico osobja pro-

stega, delo pa nezmanjšano, je nemogoče vse delo tudi le površno izvršiti. Sedaj se od osobja, ki ima nizke plače, zahteva, da si nabavi na lastne stroške službene obleke, kar zopet občutno prizadene zlasti družine z več otroki.

Podpisani savez se obrača do Vas, g. direktor, s prošnjo, da bi odredili posebnega organa, ki bi v Vašem imenu gotov čas, n. pr. en teden, nadzoroval podnevi in tudi ponoči vso službo vozovnih snažilcev ter prekontroliral vse njih delo, da bo res točno izvršeno in nato vam poročal, v koliko postoji fizična možnost, delo s tem številom osobja v določenem času točno izvršiti, da sedanja kontrola ne bo našla nobenih nedostatkov. Prosimo Vas, da bi na podlagi tega poročila odredili reorganiziranje službe vozovnih snažilcev, jih uvrstili v stalež postaje, spremenili sistem kontrole in povečali stalež osobja v toliko, v kolikor se bo po izvršeni kontroli od strani Direkcije pokazalo za potrebno ter odredili, da se snažilcem podeli inventarna službena obleka.

Upamo, da bodo merodajni faktorji uvideli upravičenost težnji vozovnih snažilcev ter ugodno rešili vlogo.

Izplačilo rodbinskih doklad za žene, ki so tobačne upokojenke.

(USZJ) Ker do danes direkcija ni nakazala onim železničarjem, kateri imajo žene-tobačne upokojenke, leta 1928 odtegnjenih rodbinskih doklad v znesku Din 300.—, je savez poslal na direkcijo sledečo vlogo:

Direkcija držav. železnic, Obče odeljenje Ljubljana.

Podpisani savez je z vlogo M.D.O št. 652 dne 25. okt. 1929 zaprosil, da bi direkcija povrnila železničarjem za mesece april, maj in junij 1928 odtegnjene rodbinske doklade za žene, ki so bile upokojene tobačne delavke. Direkcija je nas z odločbo št. 1519-I-30 od 6. sept. 1930 obvestila, da se bodo prizadetim uslužbencem rodbinske doklade za april in maj 1928 povrnilo, v kolikor se to še ni zgodilo.

Ker teče sedaj že tretji mesec in prizadeti uslužbenci še niso dobili povrnjenih teh rodbinskih doklad, prosimo ponovno, da bi direkcija odredila, da se te rodbinske doklade izplačajo pri izplačilu dne 1. decembra 1930. Po naših informacijah znaša celokupna vsota teh izplačil okroglo Din 12.000.—

Tolmačenje vozniških ugodnosti.

(USZJ) Pri izstavljanju novih legitimacij za delavce je osek za vozne olajšave zavrnil izstavitev legitimacij vsem onim delavcem, ki niso na železnici neprekinjeno vsaj tri leta, pozivajoč se na določbe § 9 točka 5 pravilnika o vozniških ugodnostih. Ker smatramo, da tako tolmačenje ni pravilno, smo se obrnili do direkcije s sledečo prošnjo:

Direkcija držav. železnic, Obče odeljenje Ljubljana.

Podpisani savez se obrača do naslova z vljudno prošnjo, da bi izdali osek za vozne olajšave tolmačenje radi izstavljanja legitimacij onim delavcem, ki so šli iz železniške službe odslužiti kadroviski rok in so se po odsluženi vojaščinami zopet vrnili nazaj v železniško službo. Osek za vozne olajšave takim delavcem ne izstavlja ukoričenih legitimacij, pozivajoč se na § 9 toč. 5, češ, da še nimajo tri leta neprekinjene službe.

Že po začasnem pravilniku iz leta 1920 čl. 2 odst. 8 in navodil direkcije št. 7-VI-1925 se je smatrala služba kot neprekinjena, če je delavec po odsluženi vojaški službi tekom treh mesecev zopet nastopil službo na železnici.

Enako predvideva čl. 20 pravilnika o pomožnem osobju iz leta 1930, da zadobi stalnost samo oni delavec, ki je delal na železnici najmanj neprekinjeno tri leta. Tudi novi pravilnik določa vštete prejšnje železniške službe po povratku iz vojaške službe, ako tekom treh mesecev zopet nastopi delo na železnici in se tedaj smatra po določbi čl. 20 toč. 3 služba za neprekinjeno ter postane delavec stalen, ako ima skupno 3 leta železniške službe.

Prosimo, da bi se določbe pravilnika o pomožnem osobju izvajale tudi pri vozniških ugodnostih ter da se izstavijo ukoričene legitimacije vsem stalnim profesionalcem in delavcem, ker je predpogoj za stalnost triletna neprekinjena služba.

Razne zadeve.

(USZJ) Na saobračajni oddelku smo vložili sledečo predstavko:

Direkcija državnih železnic, Ljubljana.

Podpisani savez se obrača do Vas s prošnjo, da bi pristojni oddelki uredili naslednje zadeve:

1. Podeljevanje dopusta v postaji Pragersko. V Pragerskem se je turnus vlakospremnega osobja skrčil od 8 na 7 skupin ter presega služba daleko 30%. Če izostane slučajno redni vlak 1156-1155, prakticira postojno vodstvo tako, da vračuna celi skupini po dva odnosno en dan rednega dopusta, čeravno se ta skupina pravočasno javi v službo ter se je jednostavno pošlje domov s pripombo, ker redni vlak izostane, se vam zaračunata dva dneva kot dopust. Smatramo, da je ta način krivičen in se ne prakticira nikjer

drugje ter prosimo, da se da postaji Pragersko naloga, da s to prakso preneha.

2. Dočeljevanje osobja v turnus v Pragerskem. Že dalje časa se v Pragerskem osobje dodeljuje v turnus tako, da se čisto mlade, ki so ravnokar položili uporabnostni izpit, dodeli v turnus k voznici službi, starejše in celo nastavlence se pa dodeli v rezervno za razne postajne službe odnosno se jih celo pošlje v skladišče. Ta sistem je obojestransko škodljiv ter krši določbe direkcije o rangi vlakospremnega osobja ter prosimo, da se odpravi.

3. Zadeva vdove Kert. V Dravogradu je zaposlena kot snažilka vdova Kert Marija, ki je bila ves čas od leta 1905 pa do 1. marca 1930 plačana kot delavka za 8 ur dnevno. Početkom maja pa je bila obveščena, da se ji s 1. majem zniža plača le na 3 in 1/2 ure dnevno, čez par dni pa je bila obveščena, da stopi to znižanje v veljavo naknadno s 1. marcem in ji je direkcija odtegnila vso plačo tako, da tri mesece, t. j. maja, junija in julija ni dobila niti pare izplačane. Prosimo, da se to popravi ter da se ji ona plača za marec in april 1930 povrne, ker jo je dobila redno izplačano, ter je bila šele maja meseca o redukciji obveščena. Nadalje prosimo, da bi se obravnavala njena prošnja, ki jo je že pred mesecem oddala na postaji Dravograd in katere baje postaja Dravograd noče odposlati dalje. S to prošnjo je zaprosila, da bi se ji določilo višjo odškodnino in plačalo več delovnih ur dnevno. Prosimo, da bi se ji plačalo faktično delo in sicer vsaj 6 ur dnevno, ker mora pospravljati 9 pisarn. pomesti garnituro, dve čakalnici, hodnik, peron in tri stranišča. Čistiti mora okna, pospravljati in ribati pisarno, treba bo zlasti sedaj, ko je nasto-

To je prava Kolinska cikorija.

pilo slabše vreme, večkrat ribati čakalnice, snažiti pečl ter se bo delo v jesenskem in zimskem času občutno povečalo. Nemogoče je delo, ki ji je odkazano, izvršiti v 3 in pol ur ter se rabi za točno izvršitev najmanj po 6 ur ter prosimo g. direktorja, da pusti po kontrolorju gotov dan ugotoviti, koliko časa traja sedaj faktično delo in ji na podlagi tega poročila (ter vpoštevanja daljšega dela dotične dneve, ko mora ribati) določiti dotični čas. V dokaz, da tri mesece ni dobila nikake plače, prilagamo njene izplačilne listke.

Kaj je s povrnitvijo po Din 20.— za zdravniške preglede?

Ko je bila odrejena prevedba delavstva na novi delavski pravilnik, je bil z naredbo G. D. br. 51059-30 izdan tudi sledeči odlok:

Ker se ima točka 4 čl. 20 pravilnika upoštevati samo pri onih delavcih, ki rednim potom zadobe stalnost, to je da niso mlajši od 24 let in ne starejši od 36 let, se bo vsled tega k zdravniškemu pregledu pozvalo le delavce, ki niso še prekoščili 36 leto starosti, a vsi oni, ki so stari preko 36 let ter izposlušajo vse pogoje za stalnost, ne bodo pozvani k zdravniškemu pregledu.

Direkcija je tudi z razpisom št. 51 izdala sledeče navodilo:

Za preiskavo pa morajo plačati takso Din 20.— le oni delavci, ki imajo vse pogoje, da postanejo stalni in so stari od 24 do 36 let in ki so bili ponovno poslani v preiskavo po obrazcu št. 28. Taka ponovna preiskava pa bi bila le tedaj potrebna, ako se je sprejemni pregled po tej tiskovini izgubil.

Tako govore odloki generalne direkcije in direkcije. Kako pa je bilo v praksi?

Znano nam je na pr. iz kurilnice Maribor, da so morali iti k zdravniškemu pregledu vsi stari delavci, stari po 40, 50 do 60 let, da so morali plačati takso Din 20.— in to kljub temu, da so delavski zaupniki intervenirali pri g. načelniku, da je tak postopek nepravilen. Delavcem je bilo zagroženo, da kdor ne bo pregledan, ne bo preveden. Direk-

cija ima v rokah tozadevne odloke načelnika kurilnice Maribor, ki niso osnovani na zakonu in vprašamo direkcijo: Kaj ste ukrenili? Ali ste že izdali naloga kurilnici Maribor, da povrne po nepotrebnem in protivno direkcijskim odlokom plačano takso po Din 20.— delavcem? Če to še ni odrejeno, zakaj se zavlačuje? Za delavca je danes Din 20.— znesek, s katerim on računa! Kakor bo uprava sigurno kaznovala delavca, če bo kje prekršil kak predpis, je enako dolžnost iste uprave, da poskrbi, da dobi delavec oni denar, ki ga je moral po nepotrebnem plačati, nazaj!

V Pragerskem na pr. so morali enako sami delavci plačati poleg takse Din 20.— za pregled (dasi so stari nad 36 let) še takso za tiskovino!! Tudi tu je treba osobju izdati denar povrniti!

Ker ima direkcija v rokah dokaze o napačnem postopanju mariborske kurilnice, pričakujemo, da bo odredila, da se delavcem dotične zneske povrne in s tem zadosti pravici. Uprava pač ve, da se danes navaden delavec ne upa vložiti zahteve po povračilu denarja, ker se boji event. posledic ter je gotovo dolžnost uprave, da iz lastnega nabiga popravi pogrešek, ki je bil narujen.

Vračunanje 10 let v slučaju nezgode.

Zakon o državnem prometnem osobju predpisuje, da se uslužbencu, ki se v službi tako ponesreči, da postane nesposoben za službo ali celo umre, prišteje še 10 let. Čl. 132 zakona pa veli, da se družini ponesrečenega železničarja, ki umre na posledicah nezgode, prizna kot osnova za penzijo ona penzija, ki bi jo uslužbenec imel, če bi imel ob času smrti 10 let več službe.

Ta določba zakona ima namen, vsaj nekoliko popraviti težko izgubo, ki nastane v družini, če se hranilec družine smrtno ponesreči. Vendar praktično se ta določba ne izvaja pravilno, ker direkcija prizna družini kot penzijsko osnovo le za 25% povečano penzijo od one stopnje, v kateri se je uslužbenec tedaj nahajal.

Tako tolmačenje zakona je nepravilno, ker zakon izrecno veli, da se vzame za penzijsko osnovo ona penzija, ki bi jo imel mož, če bi imel še 10 let več službe. Jasno je, da bi v tem slučaju uslužbenec bil recimo mesto v 7. stopnji, vsaj v 10. stopnji in se ima torej pravilno odmeriti penzija od prejemkov 10. stopnje in ne le od sedme stopnje. Da se to vprašanje principijelno reši, je savez vložil pritožbo v konkretnem slučaju na državni svet, ki bo moral toza-

devno izdati rešenje, kako naj se razume in izvaja čl. 132 zakona.

Službene doklade se vračunajo v pokojnino.

Na razna vprašanja, ali se službena doklada vračuna v penzijo onim, ki gredo sedaj v pokoj, sporočamo, da se službena doklada pripozna tudi za pokojnino, in sicer le toliko procentov, kolikor odgovarja njegovim službenim letom v smislu določb § 5 zakona o izmenjavi zakona o drž. prom. osobju. Ta člen se glasi:

§ 5.

Službene doklade se vračunajo v pokojnino, in sicer:

Uslužbencem, ki po 25 letih pridobijo pravico do polne pokojnine s 50% po 15 letih, 70% po 20 letih in 100% po 25 letih efektivne službe;

ostalim uslužbencem: s 50% po 15 letih, s 60% po 20 letih, 70% po 25 letih in s 100% po 30 letih efektivne državne službe.

Torej, kdor je sedaj upokojen in ima vsaj 15 let efektivne železniške službe, se mu že prizna 50% službene doklade za penzijo.

Občni zbor Konsumnega društva.

V nedeljo, dne 7. decembra 1930 se bo vršil ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani

redni letni občni zbor

največje delavske gospodarske zadruge — Konsumnega društva za Slovenijo. Ker je tudi večje število železničarjev včlanjenih v Konsumnem društvu, prinašamo par najvažnejših pripomb k občnemu zboru, odnosno k računskim zaključkom.

Velika napaka delavcev je, da se za delovanje raznih delavskih ustanov zadostno ne zanimajo. Enkrat letno, morda po občnem zboru, ki se ga morda še ne udeleži, pokritizira kak sklep, razburi se radi premalih procentov, pogreva morda slabo moko, če jo je enkrat tako dobil in zopet je njegovo delo za eno leto končano. Pred občnim zborom centrale se vrše po vseh podružnicah članska zborovanja, kjer naj člani pretresajo lastno delo ter tudi postavijo samostojne predloge za občni zbor. Če naredijo člani na članskih zborovanjih svojo dolžnost, bo tudi občni zbor centrale drugače plodonosen in bo dal res pravilne direktive za bodoče delo. Letošnji občni zbor je še izredno važen radi spremembe pravil in izvršitve decentralizacije uprave. Na drugem mestu objavljamo računskie zaključke, h katerim je ravnatelj s. Kobler napisal v glavnem sledeče spremeno pismo:

Črta splošnega svetovnega gospodarskega položaja gre se vedno navzdol in prav so imeli oni, ki so trdili, da nas čakajo še težke preizkušnje. Posledice svetovne vojne se v svojih učinkih čutijo danes prav tako kot pred petimi leti, če ne še bolj, ker se je težišče prevažilo iz politične na gospodarsko stran. Trg se je napolnil z blagom, svetovna produkcija je narasla daleko preko predvojnne potrošnje, povsod se Vam blago ponuja, konsument pa nima denarja, da bi ga kupil. Cene so v splošnem zaznamovale padajočo tendenco, razbohotila se je silna konkurenca in ves pridobitni sloj bije boj na življenje in smrt. Posledice tega nezdra-

vega stanja so se pokazale zlasti v brezposelnosti in velikem obubožanju konsumentskih mas, na drugi strani pa v propadanju prej tako cvetoče industrije in veletrgovine. Naša zadruga je v tej splošni gospodarski krizi zvesta svojim načelom, ohranila ravno pot ter brez špekulacije, sledeč samo dejanski potrebi, zalagala svoje članstvo v življenjskimi potrebščinami po čim najzmernejših cenah. Pohvalno moramo omeniti, da je kader naših članov-odjemalcev kljub vsem intrigam in konkurencom ostal v bistvu nespremenjen ter se je zopet pokazala odpornost naše zadruge tudi v najhujših prilikah.

Vsako leto primerjamo računski zaključek s prejšnjimi in ugotavljamo razne spremembe na bolje in tudi na slabše; tako tudi letos. Naša bilančna vsota se je od lanske letne povišala za 3.000.000 Din. Nova je v letošnji bilanci postavka »dolžniki na nevplačanih deležih« in na nasprotni strani ista postavka »terjatve članov na nevplačanih deležih«. Ta postavka je jasen memento onim članom, ki odlašajo in ne prispevajo k povišanju deležnega kapitala, dasi so se v to po pravilih zadruge in po zakonu obvezali. Naši vrednostni papirji so porastli, ker smo z 200.000 Din pristopili k zadrugi »Zadružni dom v Mariboru«. Na drugi strani pa smo odprodali 20%-ne bonde, ki smo jih hranili kot efekte še od leta 1920. Zelo srečni smo, da lahko zaznamujemo ponovno znižanje zaloge za okroglo 600.000 Din, s čimer se izdatno poveča likvidnost naše zadruge. Kot neuspeh moramo zaznamovati postavko »dolžniki v oddajalščih«, ki so se kljub vsemu trudu povišali za okroglo 200.000 Din. Vrednost naših nepremičnin se je povišala za dobrih 200.000 Din, ker smo popolnoma renovirali naše posestvo na Teznu pri Mariboru, na novo pa postavili ponosni družni dom na skrajni meji naše domovine na Holmecu pri Prevaljah. Tudi vrednost inventarja se je povišala z nakupi modernih avtomatskih tehnic in registriranih blagajn ter nekoliko peči. Na pasivni strani so se povišali naši skladi za okroglo 50.000 Din in se je s tem ojačila rezerva naše zadruge. Da se more štediti tudi v teh težkih časih, nam dokazuje postavka »hranilne vloge«, ki so se povišale za preko milijon dinarjev ter pivči v zgodovini Kodesa presegle 10.000.000 dinarjev. To je gospodarska moč, to je izraz neomajanega zaupanja, to je izraz dalekovidnosti našega članstva. Dolgovi naše zadruge napram raznim upnikom so se izdatno znižali za preko milijon dinarjev, kar so nam omogočili člani z novimi hranilnimi vlogami. Zlasti se je znižal dolg na tekočem računu in to je izredno razveseljivo, saj stremimo za tem, da postanemo sčasoma neodvisni od vsakega denarnega zavoda.

Vsota na račun izgube in dobička je ostala enaka, bistveno pa so se izpremenile posamezne postavke. Stroški za bolniško in pokojninsko zavarovanje so se povišali radi uvedbe novih zavarovalnih razredov. Tudi stanarinski izdatki so nekaj višji od lanske letnih, ker so nam razni hišni gospodarji povišali najemnino za lokal, dočim zadruga v svojih hišah najemnin ni bistveno spremenila. Vsled kolosalne štednje in delne redukcije personala so se znižali izdatki za plače za okroglo 170.000 Din. Ta postavka pa bo v prihodnjem računskem zaključku gotovo še nižja, saj bo sistem decentralizacije delo izdatno poenostavil in olajšal. Obresti so v bistvu ostale iste, povišale pa so se davščine za okroglo 30.000 Din. Porastla je tudi postavka »zavarovalnice«, ker smo pri nekaterih objektih povišali zavarovanje. Tudi letos je zadruga odpisala izdatne zneske za obrabo, tako na primer 10% od inventarja, 1% od nepremičnin in 25.000 Din na račun neizterljivih dolžnikov. Kljub vsem težavam pa je dosegla, dasi majhen, pa vendar realen čisti dobiček.

Iz računskega zaključka in suhoparnih števil so jasno razvidne naloge, ki nas v bodoče še čakajo. Pred vsem bomo stremeli, da se čimbolj vplačajo deleži in da se čim hitreje povrnejo dolgovi, ki jih imajo člani pri zadrugi. Stremeli pa bomo tudi, da se povišajo hranilne vloge in da se tem oprostimo hranilnega kredita. Decentralizacija po okrožjih pa nam bo omogočila znižanje rezeže in ne bo nam težko korakati z znižanjem cen ter postreči članstvo z najboljšim blagom. Od članstva samega je odvisno, kako izgleda vsako leto naš računski zaključek. Od članstva, ki se je izkazalo v tako težkih prilikah, pričakujemo, da bo žrtvovalo zadruge vso svojo ljubezen in podporo in uverjeni smo, da bomo po ravni poti zadržnih idealov prišli do tistih praktičnih uspehov, ki si jih članstvo od svoje zadruge želi.

Tudi železničarji morajo biti poučeni o stanju v Konsumnem društvu, tudi oni morajo čimpreje spoznati potrebe močne res delavske in pa od delavcev samih upravljane gospodarske zadruge.

Pri nas železničarji šele gradimo lastne, neodvisne zadruge, ker se moramo zavedati, da bomo morali še dosti žrtvovati, da jih utrdimo, spolnimo in razširimo po celi državi in nato povežemo v trdno celoto, ki bo vedno močna opora organiziranemu strokovnemu pokretu.

OGLEJTE SI

bogato zalogo vseh vrst kuhinjske posode, razne svetiljke za železničarje in še drugo v to svrhu spadajoče blago, pri tvrdki

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35
Točna in solidna postrežba!

manjkanje kredita, kar pa ne more veljati le za eno kategorijo, marveč za vse in je jasno, da kredit, ki je bil določen za 20% eksekutivno doklado, ne more zadoščati za izplačilo službene doklade. Zato tudi zakon predvideva, da se te doklade izplačujejo v breme doseženih prihrankov in event. presežkov dohodkov. Ker torej ta ovira ne drži, se čudimo, zakaj se zadržuje izplačilo? § 3 zakona jasno pove, da dobe doklado vsi uslužbenci državnih prometnih naprav, izvzemši administrativno in računsko službo. Pa ja ne bo kdo dejal, da na pr. ključavničar v kurilnici (strokovnik) spada pod »računsko službo«, ali na pr. skladiščnik in vozopisec!

Apeliramo še enkrat na merodajne faktorje, da v smislu jasnih določb zakona odrede izplačilo službene doklade za november in december tudi strokovnikom, skladiščnemu osebju, vozopiscem, transiterjem in telegrafistom.

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani, priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

želodčno tinkturo

Obvestila centrale.

Obračunajte koledar!

Ker je ves koledar za leto 1931 razprodan, naprošamo podružnice, da čimpreje obračunajo koledarske račune.

Blagajniki, pozor!

S. centralni blagajnik Vas ponovno naproša, da pri pošiljavi denarja na zadnji strani položnice vedno navedete, kakaj je denar poslan, da on lahko vknjiži tudi, če se slučajno izgubi obračun.

Poziv podružnicam!

One podružnice tajništva Ljubljana, ki še niso odgovorile na okr. št. 38 (radi gospodarske poslovalnice) in okr. št. 42 (radi občnih zborov) pozivamo, da to nemudoma store.

Centralna uprava USZJ.

Sprememba v konzorciju »Ujedinjenega železničarja«.

Konzorcij »Ujedinjenega železničarja« sestavljajo od 1. decembra 1930 dalje sledeči sodruzi: Stanko Jurij, Ljubljana; Jelen Adolf, Maribor; Pongračič Stevo, Zagreb; Krekić Bogdan, Beograd.

Časopis bo izhajal kot dosedaj dvakrat mesečno v slovenski in hrvaški izdaji.

Konzorcij »U. Ž.«

»Bajtar«, stavbena in kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani ima sedaj nekaj stavbenih parcel, vsaka v izmeri okoli 500 kvadratnih metrov, na razpolago. Stavbišča se nahajajo v bližini arterijske vojašnice. Tozadevne podrobnejše informacije se dobijo v pisarni zadruge. Nadalje se oni železničarji, ki nameravajo v bodoči stavbeni sezoni graditi svoj lastni dom, obveščajo, da posreduje zadruga svojim članom nakup prvovrstne strojne zidne opeke po 400 Din za tisoč komadov, kakor tudi strojno zarezno opeko in žlebnike. Znani izvrstni dalmatinski portland cement se dobi po 32 dinarjev za 100 kg v papirnatih vrečah, v jutah-vrečah po 28 Din. Belo apno v kosih po Din 30 za 100 kg. — Glede stavbenega kredita na drugem mestu, katerega daje kraljeva banka uprava članom naše zadruge, se člani naprošajo, da že sedaj vložijo prošnje pri naši zadrugi. Tozadevna podrobnejša pojasnila dobite v pisarni zadruge, ki se nahaja v kolodvorski ulici št. 26, dvorišče. Uradne ure so vsak ponedeljek in petek od pol 19. do 20. ure in vsako sredo od pol 11. do pol 12. ure. — Tajništvo.

Tovarna

Jos. Reich
sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

RAČUNSKI ZAKLJUČEK KONSUMNEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO

r. z. z. o. z. za poslovno leto 1929/30

Izguba:		RAČUN IZGUBE IN PREBITKA		Prebitok:	
	Din		Din		Din
1	Upravni stroški	679.425-93	1	Obresti efektov in naložb	90.480-—
2	Bolniško zavarovanje	97.926-85	2	Kosmati prebitok	4.239.015-45
3	Pokojninsko zavarovanje	117.734-60			
4	Stanarina	213.401-99			
5	Plače	1.701.731-36			
6	Obresti	1.137.639-05			
7	Davki	85.254-65			
8	Zavarovalnina	95.502-40			
9	Članarina	6.130-80			
10	Odpisi	187.899-85			
11	Poslovni prihranek	6.847-97			
		4.329.495-45			4.329.495-45

Aktiva:		BILANCA ZA LETO 1929/30		Pasiva:		
	Din		Din		Din	
1	Gotovina v blagajni	88.571-75	1	Vplačani deleži	1.507.992-52	
2	Dolžniki na nevplačanih deležih	3.309.107-48	2	Terjatve članov na nevplačanih deležih	3.309.107-48	
3	Efektii in naložbe	2.067.293-—	3	Vplačani skladi:		
4	Zaloga blaga in embalaže	7.243.744-—		rezervni	293.327-13	
5	Dolžniki v oddajalščih	2.163.162-—		posmrtninski	79.830-20	
6	Hiše in posestva	4.617.757-—		pomožni	267.424-18	
7	Inventar	891.480-—		garancijski	268.447-16	
				dispozicijski	15.329-47	
				penzijski usl.	149.237-91	
				bolniški	64.852-77	
				4	Hranilne vloge	1.138.448-82
				5	Upniki: na blagu	10.240.622-30
					na tekoči račun	668.030-42
					na vknjižbah	1.286.012-32
				6	Poslovni prihranek	4.178.096-14
						6.847-97
		20.381.115-23				20.381.115-23

Za nadzorstvo: FILIP URATNIK l. r.

Za načelstvo: FRANC KOBLEK l. r.

IZKAZ ČLANOV:

stanje z 30. junijem 1929	16.111 članov
pristopilo v letu 1929/30	278
	16.389 članov
izstopilo v letu 1929/30	332
stanje z dne 30. junija 1930	16.057 članov

Kje

kupim najboljše in najceneje deške in moške obleke domačega izdelka? Pri

JOSIP OLUP

Ljubljana, na vogalu Stari trg št. 2
Trgovina z manufakturnim blagom, velika izbira oblek lastnega izdelka iz angleških, čeških in domačih tovarn, sukna in hlačevine. V zalogi je vedno sukno za železničarske uniforme. Velika izbira perila iz lastne tovarne »Triglav«.

Zakaj se ne izplačajo službene doklade?

(USZJ) Pretekli mesec je direkcija izplačala službene doklade samo onemu osebju, ki še vrši eksekutivno službo, vsem ostalim pa doklade ni izplačala. Čez par dni je nato izšla okrožnica, da naj se sestavijo platni spiski tudi za vse one, ki so bili vsaj dve leti v eksekutivni službi ali pa so vsled kake nezgode postali nesposobni za to službo ter bo službe-

no doklado tem nakazala skupno za november in december 1930.

Najbolj pa so prizadete one kategorije, ki doslej niso spadale v eksekutivno službo, zlasti vozopisci, skladiščno osebje, telegrafisti, transiterji in strokovniki (nastavljeni profesionalisti v kurilnicah), za katere še ni padla odločitev, ali dobe te doklade ali ne! Ne vemo, kaj ovira direkcijo, da doklad ne izplača, ker je zakon čisto jasen in ne dopušča drugačnega tolmačenja. Ovira bi mogla biti le po-